

CUPRINS

Abrevieri.....	5
I. DREPT COMERCIAL ROMÂN – ASPECTE GENERALE.....	7
I.1. Noțiunea și obiectul dreptului comercial.....	7
I.1.1. Noțiunea dreptului comercial.....	7
I.1.2. Obiectul dreptului comercial.....	9
I.2. Izvoarele dreptului comercial.....	9
II. PROFESIONISTUL COMERCIANT.....	11
II.1. Noțiunea de profesionist.....	11
II.2. Întreprinderea.....	12
II.2.1. Concept. Forme ale întreprinderii.....	12
II.2.2. Întreprinderea economică.....	13
II.2.3. Întreprinderea civilă.....	13
II.3. Profesionistul comerciant persoană fizică.....	13
II.3.1. Regim juridic.....	13
II.3.2. Persoana fizică autorizată.....	14
II.3.3. Profesionistul persoană fizică, titular al unei întreprinderi individuale.....	15
II.3.4. Întreprinderea familială.....	16
II.4. Profesionistul comerciant persoană juridică.....	17
II.5. Reguli specifice, incidente în raporturile juridice dintre profesioniști.....	19
II.5.1. Considerații introductive.....	19
II.5.2. Regimul juridic al dobânzilor.....	19
II.5.2.1. Curgerea dobânzilor.....	20
II.5.2.2. Capitalizarea dobânzilor.....	20
II.5.2.3. Raportul dobânzi-penalități.....	21
II.5.3. Acordarea termenelor de grație.....	21
II.5.4. Prezumția de solidaritate a debitorilor profesioniști.....	22
II.5.5. Reguli speciale în materia contractelor.....	22
II.5.5.1. Încheierea contractelor la distanță.....	22
II.5.5.2. Determinarea prețului.....	23
II.5.5.3. Determinarea locului executării obligațiilor.....	23
II.5.5.4. Prezumarea contractului de mandat ca fiind cu titlu oneros.....	23
II.6. Obligațiile profesioniștilor-comercianți.....	24
II.6.1. Obligația de a asigura publicitatea prin registrul comerțului.....	24
II.6.2. Obligația organizării și conducerii contabilității.....	26
II.6.3. Obligația de a exercita activitatea economică în limitele unei concurențe licite.....	27
II.7. Fondul de comerț.....	30

II.7.1. Elementele corporale ale fondului de comerț.....	30
II.7.2. Elementele incorporale ale fondului de comerț	31
III. SOCIETĂȚILE REGLEMENTATE DE LEGEA NR. 31/1990.....	34
III.1. Noțiuni introductive.....	34
III.1.1. Definiția societăților reglementate de Legea nr. 31/1990.....	35
III.1.2. Formele societăților reglementate de Legea nr. 31/1990.....	36
III.1.3. Clasificarea societăților reglementate de Legea nr. 31/1990.....	36
III.2. Elementele specifice ale contractului de societate.....	37
III.2.1. Aporturile asociațiilor.....	37
III.2.2. <i>Affectio societatis</i> – intenția de a constitui societatea.....	40
III.2.3. Realizarea și împărțirea profitului	41
III.3. Constituirea societăților reglementate de Legea nr. 31/1990.....	42
III.3.1. Statutul și actele constitutive	42
III.3.1.1. Contractul de societate. Condiții de fond.....	42
III.3.1.2. Contractul de societate. Condiții de formă	45
III.3.1.3. Cuprinsul contractului de societate.....	46
III.3.1.4. Statutul societății	48
III.3.2. Procedura de constituire a societăților – formalități	49
III.3.2.1. Întocmirea actului constitutiv	49
III.3.2.2. Înmatricularea societății.....	49
III.3.3. Regimul actelor juridice încheiate în cursul înființării societății.....	51
III.3.4. Consecințele încălcării prevederilor legale privind constituirea societăților	51
III.3.4.1. Neregularități constatate înainte de înmatricularea societății. Consecințe	52
III.3.4.2. Neregularitățile constatate după înregistrarea societății. Efecte.....	53
III.3.4.3. Efectele nerespectării prevederilor legale privind publicitatea constituirii societății	55
III.3.5. Personalitatea juridică a societății	56
III.3.6. Filiale, sucursale	59
III.4. Funcționarea societăților reglementate de Legea nr. 31/1990	60
III.4.1. Adunările generale.....	60
III.4.1.1. Felurile adunărilor generale	60
III.4.1.2. Convocarea adunării generale.....	62
III.4.1.3. Ședința adunării generale.....	64
III.4.1.4. Hotărârile adunării generale.....	66
III.4.2. Reglementări comune privind administrarea și conducerea societăților reglementate de Legea nr. 31/1990.....	67
III.4.2.1. Noțiuni introductive.....	67
III.4.2.2. Dobândirea calității de administrator. Condiții pentru numire, durata funcției, publicitatea numirii, realegere, remunerare	68
III.4.2.3. Obligațiile, atribuțiile și puterile administratorilor	71
III.4.2.4. Încetarea funcției de administrator	72
III.4.2.5. Pluralitatea administratorilor	73
III.4.2.6. Răspunderea administratorilor.....	74

III.4.3. Controlul gestiunii societăților reglementate de Legea nr. 31/1990	76
III.4.3.1. Cenzorii societății	76
III.4.3.2. Auditorii financiari	78
III.4.4. Modificarea societăților reglementate de Legea nr. 31/1990.....	79
III.4.4.1. Noțiuni introductive.....	79
III.4.4.2. Actul de modificare a actului constitutiv. Formă și condiții de publicitate	79
III.4.4.3. Dreptul de opoziție	81
III.4.4.4. Dreptul asociaților de a se retrage din societate	82
III.4.4.5. Principalele cazuri de modificare ale societăților reglementate de Legea nr. 31/1990	83
III.4.5. Dizolvarea și lichidarea societăților reglementate de Legea nr. 31/1990	98
III.4.5.1. Noțiuni introductive.....	98
III.4.5.2. Dizolvarea societăților reglementate de Legea nr. 31/1990.....	98
III.4.5.2.1. Cazurile generale de dizolvare.....	98
III.4.5.2.2. Cazurile de dizolvare-sanctiune prevăzute de art. 237 din Legea nr. 31/1990	100
III.4.5.2.3. Căile de dizolvare a societăților.....	101
III.4.5.2.4. Efectele dizolvării societăților	102
III.4.5.3. Lichidarea societăților reglementate de Legea nr. 31/1990	103
III.4.5.3.1. Noțiuni introductive.....	103
III.4.5.3.2. Principiile generale ale operațiunii de lichidare a societăților	103
III.4.5.3.3. Procedura de lichidare	103
III.4.5.3.4. Statutul lichidatorilor	105
III.4.5.3.5. Efecte juridice.....	107

IV. SOCIETĂȚILE REGLEMENTATE DE LEGEA NR. 31/1990. REGLEMENTĂRI SPECIALE .....

IV.1. Societatea în nume colectiv	110
IV.1.1. Noțiune. Caractere generale	110
IV.1.2. Constituirea societății în nume colectiv.....	110
IV.1.2.1. Contractul de societate	110
IV.1.3. Funcționarea societății în nume colectiv	111
IV.1.4. Reguli privind dizolvarea și lichidarea.....	112
IV.2. Societatea în comandită simplă	112
IV.2.1. Noțiune. Caractere generale	112
IV.2.2. Funcționarea societății în comandită simplă	113
IV.2.3. Reguli privind dizolvarea și lichidarea.....	114
IV.3. Societatea cu răspundere limitată	114
IV.3.1. Noțiune. Caractere generale	114
IV.3.2. Societatea cu răspundere limitată cu asociat unic	115
IV.3.3. Constituirea societății cu răspundere limitată.....	115
IV.3.4. Funcționarea societății cu răspundere limitată	116
IV.3.4.1. Adunarea generală a asociaților.....	116
IV.3.4.2. Administrarea și controlul gestiunii societății	117

IV.3.5. Transmiterea părților sociale	118
IV.3.6. Retragerea și excluderea asociatului din societatea cu răspundere limitată	119
IV.3.6.1. Retragerea asociatului din societatea cu răspundere limitată	119
IV.3.6.2. Excluderea asociatului din societatea cu răspundere limitată	121
IV.3.7. Reguli privind dizolvarea și lichidarea	122
IV.4. Societatea pe acțiuni	122
IV.4.1. Noțiuni. Caractere generale	122
IV.4.2. Constituirea societății pe acțiuni	123
IV.4.2.1. Actele constitutive ale societății pe acțiuni	123
IV.4.2.2. Modalități de constituire a societății pe acțiuni	124
IV.4.3. Funcționarea societății pe acțiuni	128
IV.4.3.1. Acțiunile emise de societate	128
IV.4.3.2. Sistemele de administrare ale societății pe acțiuni	131
IV.4.3.3. Obligațiunile emise de societate	137
IV.4.3.4. Registrele societății pe acțiuni	139
IV.4.3.5. Reguli privind dizolvarea și lichidarea	140
IV.5. Societatea în comandită pe acțiuni	141
IV.5.1. Noțiuni. Caractere generale	141
IV.5.2. Funcționarea societății în comandită pe acțiuni	142
IV.5.3. Reguli privind dizolvarea și lichidarea	142
IV.6. Societatea europeană	142
IV.6.1. Noțiuni. Caractere generale	142
IV.6.2. Constituirea societății europene	143
IV.6.3. Funcționarea societății europene	145
IV.6.4. Dizolvarea și lichidarea societății europene	145
V. GRUPURILE DE INTERES ECONOMIC	146
V.1. Grupul de interes economic	146
V.1.1. Noțiuni. Caractere generale	146
V.1.2. Constituirea Grupului de interes economic	146
V.1.3. Funcționarea Grupului de interes economic	148
V.1.4. Dizolvarea și lichidarea Grupului de interes economic	149
V.2. Grupul european de interes economic	150
Anexe	152
Bibliografie	182

Asist. univ. dr. Olga-Andreea Urda

DREPT COMERCIAL ROMÂN

Universul Juridic

București

-2016-

ABREVIERI

alin.	alineat
art.	articol
C. Ap.	Curtea de Apel
C. com.	Codul comercial
C.E.	Comunitatea Europeană
C.E.E.	Comunitatea Economică Europeană
dec.	decizia
„Dreptul”	revista „Dreptul”
Ed.	Editura
ed.	ediția
G.E.I.E.	grup european de interes economic
G.I.E.	grup de interes economic
ICCJ	Înalta Curte de Casație și Justiție
lit.	litera
M. Of.	Monitorul Oficial
nr.	numărul
O.G.	Ordonanța Guvernului
O.U.G.	Ordonanța de urgență a Guvernului
op. cit.	opera citată
p.	pagina
pct.	punctul
par.	paragraf
RRDA	„Revista Română de Drept al Afacerilor”
s. (civ./com.)	secția (civilă/comercială)
S.A.	societate pe acțiuni
S.R.L.	societate cu răspundere limitată
urm.	următoarele
vol.	volumul

I. DREPT COMERCIAL ROMÂN – ASPECTE GENERALE

I.1. Noțiunea și obiectul dreptului comercial

I.1.1. Noțiunea dreptului comercial

Intrarea în vigoarea a Legii nr. 287/2009¹ privind Codul civil a condus la unificarea tuturor raporturilor de drept privat, indiferent de calitatea persoanei.

Noua reglementare civilă a preluat dispozițiile Codului comercial², creând o bază comună, intens disputată în doctrină.

Art. 3 din Codul civil consacră aplicarea dispozițiilor Codului civil raporturilor dintre profesioniști, precum și raporturilor dintre aceștia și orice alte subiecte de drept civil. De altfel, art. 3 poartă, în mod sugestiv, denumirea *Aplicarea generală a Codului civil*.

Au fost preluate, de asemenea, în Codul civil multe dintre contractele specifice activității profesioniștilor, cum sunt contractul de comision, de consignație, de expediție, de transport, de depozit hotelier, de agenție, de intermediere, antrepriză, contractul de report, precum și unele dintre contractele bancare. Această abordare reprezintă o soluție legislativă ce se preconizează a avea un semnificativ impact pozitiv asupra dezvoltării mediului de afaceri³.

Se conturează două concepții cu privire la relația drept comercial-drept civil: concepția monistă și concepția dualistă.

A. Concepția monistă

Conform concepției moniste, se susține faptul că prin adoptarea noului Cod civil a fost înlăturată distincția dintre dreptul civil și dreptul comercial, reglementându-se raporturile patrimoniale și nepatrimoniale dintre persoane fizice și juridice, în calitatea lor de subiecte de drept civil⁴.

Prin abrogarea Codului comercial și preluarea acestor norme în cadrul noului Cod civil, a fost „consacrată abordarea unitară a raporturilor obligaționale, renunțându-se la diviziunea tradițională în raporturi civile și raporturi comerciale și consacrându-se diferențieri de regim juridic în funcție de calitatea de profesionist, respectiv non-profesionist a celor implicați în raportul juridic obligațional”⁵.

¹ Legea nr. 287/2009 privind Codul civil, republicată în M. Of. nr. 505 din 15 iulie 2011.

² Codul comercial a fost abrogat de Legea nr. 71/2011 pentru punerea în aplicarea a Legii nr. 287/2009 privind Codul civil [art. 230 lit. c)].

³ S. Popa, *Drept comercial. Introducere. Persoana fizică. Persoana juridică*, Ed. Universul Juridic, București, 2014, p. 6; Expunere de motive cu privire la proiectul Legii nr. 287/2009 disponibilă pe pagina de internet www.juridice.ro/wp-content/uploads/Cod-civil-expunere-de-motive.doc.

⁴ P. Perju, *Titlu preliminar. Despre legea civilă*, în *Noul Cod civil: comentarii pe articole*, coord.: F.-A. Baias, E. Chelaru, R. Constantinovici, I. Macovei, Ed. C.H. Beck, București, 2012, p. 3; Ș. Beligrădeanu, *Suntem în prezența unei contradicții între concepția „monistă” a Noului Cod civil, pe de o parte, și prevederile art. 2557 alin. (2) din același cod, coroborate cu existența disciplinei juridice a dreptului comerțului internațional, pe de altă parte?*, în „Dreptul” nr. 11/2013, p. 28 și urm.

⁵ Expunere de motive cu privire la proiectul Legii nr. 287/2009.

Să consideră că o abordare unitară a raporturilor juridice de drept privat are nu doar rolul de a oferi o protecție necomercianților, cărora nu li se va mai aplica legea comercială atunci când contractează cu comercianții, dar va avea rolul totodată de a asigura principii comune de interpretare, indiferent de raportul juridic avut în vedere. În acest sens, inclusiv dificultățile procedurale privind competența instanțelor de judecată vor fi evitate, prin tratarea unitară a dreptului privat.

Un alt argument în favoarea sistemului unității dreptului privat este acela al evitării problemelor de interpretare, mai ales a instituțiilor juridice susceptibile de a le fi aplicabile atât normele cuprinse în Codul civil, cât și cele din Codul comercial (mai ales în materia contractelor).

Această abordare nu este lipsită de critici, în contextul în care există particularități specifice ale activității comercianților care nu permit o abordare unitară, impunându-se păstrarea unor reguli specifice.

B. Concepția dualistă

Concepția dualistă susține autonomia dreptului comercial, ca ramură distinctă a dreptului privat, având în vedere specificul actelor juridice săvârșite cu caracter profesional în scopul obținerii de profit. Se consideră astfel că intrarea în vigoare a noului Cod civil a avut rolul de a schimba sediul materiei normelor care reglementează relațiile sociale specifice dreptului comercial, fără să aducă atingere existenței dreptului comercial ca ramură distinctă a dreptului privat¹.

Existența în continuarea a unei multitudini de norme care reglementează regimul juridic al comercianților și care particularizează această ramură de drept privat, și avem în vedere, în principal, O.U.G. nr. 44/2008, Legea societăților nr. 31/1990, Legea nr. 26/1990 privind registrul comerțului, Legea nr. 85/2014 privind procedurile de prevenire a insolvenței și de insolvență, demonstrează imposibilitatea înglobării totale a dreptului comercial în dreptul civil.

Argumentele în favoarea abordării unitare a dreptului privat nu sunt infailibile. Într-adevăr o abordare dualistă presupune aplicarea necomercianților a unui set norme comune cu cele ale comercianților din necesitatea reglementării unitare a raportului juridic, însă acest lucru nu presupune și crearea de obligații similare cu cele ale comerciantului.

Dreptul comercial are rolul de a se adapta mai rapid la exigențele impuse de viața economică, caracterizată prin emergență și dinamism.

Divergențele existente în doctrină cu privire la raporturile dintre dreptul civil și dreptul comercial sunt departe de a se fi soluționat, însă indiferent de poziția adoptată, în mod evident există o serie de particularități specifice raporturilor dintre profesioniști ce reclamă celeritate și lipsă de formalism, particularități care pledează pentru păstrarea dreptului comercial ca ramură de drept privat².

¹ St.D. Cărpenaru, *Tratat de drept comercial român*, ed. a 4-a, revăzută și adăugită, Ed. Universul Juridic, București, 2014, p. 22; C.T. Ungureanu, *Comentarii și doctrină la art. (2)*, în C.T. Ungureanu, M. Afrăsinie, C. Voicu et alii, *Noul Cod civil. Comentarii doctrină și jurisprudență*, vol. I – Art.1-952, *Despre legea civilă. Persoanele. Familia. Bunurile*, Ed. Hamangiu, București, 2012, p. 5.

² V. Nemeș, *Drept comercial*, ed. a 2-a, revizuită și adăugită, Ed. Hamangiu, București, 2015, p. 9.

I.1.2. Obiectul dreptului comercial

Pentru a stabili obiectul dreptului comercial se impune a fi identificată opțiunea legiuitorului pentru unul dintre sistemele care reglementează raporturile juridice: sistemul subiectiv sau sistemul obiectiv¹.

Specific sistemului subiectiv este identificarea caracterului civil sau comercial al actului juridic prin raportare la calitatea autorului său. Astfel, dreptul comercial este considerat a fi un drept profesional ce are ca obiect normele juridice aplicabile comercianților².

Sistemul obiectiv, ce caracteriza și Codul comercial român, analizează comercialitatea prin interpretarea faptelor sau actelor de comerț, independent de calitatea persoanei. În acest sens, dreptul comercial cuprinde totalitatea normelor juridice aplicabile actelor juridice, faptelor juridice și operațiunilor considerate fapte de comerț.

Codul civil a consacrat sistemul subiectiv al dreptului comercial, urmând a se aplica dispozițiile Codului civil raportului dintre profesioniști, precum și raporturilor dintre profesioniști și alte subiecte de drept civil³.

Având în vedere aceste aspecte mai sus expuse, putem defini dreptul comercial ca fiind un ansamblu de norme juridice de drept privat ce guvernează raporturile juridice intervenite între profesioniștii – comercianți care exploatează o întreprindere cu scop lucrativ⁴.

I.2. Izvoarele dreptului comercial

Sunt considerate principalele izvoare ale dreptului comercial: Constituția României, Codul civil, legile comerciale speciale, uzanțele și principiile generale ale dreptului.

Constituția României reglementează principiile de organizare ale activității economice și prevede în acest sens în art. 135 faptul că economia României este o economie de piață, bazată pe libera inițiativă și concurență, statul fiind obligat să asigure libertatea comerțului, protecția concurenței loiale, precum și crearea cadrului favorabil pentru valorificarea tuturor factorilor de producție⁵.

Codul civil reprezintă dreptul comun în materie, dispozițiile acestuia aplicându-se atât raporturilor dintre profesioniști, cât și raporturilor dintre aceștia și orice alte subiecte de drept civil.

Legile comerciale speciale reprezintă izvoare de drept comercial, având rolul de a completa Codul civil mai ales în contextul abrogării Codului comercial.

¹ St.D. Cârpenaru, *Tratat...*, op. cit., ed. a 4-a, p. 12; S. Popa, op. cit., p. 9; V. Nemeș, op. cit., p. 2.

² V. Nemeș, op. cit., p. 2; St.D. Cârpenaru, *Tratat...*, op. cit., ed. a 4-a, p. 12.

³ St.D. Cârpenaru, op. cit., p. 12; Șt. Mihăilă, A.-D. Dumitrescu, *Drept comercial român*, Ed. C.H. Beck, București, 2013, p. 2.

⁴ St.D. Cârpenaru, *Tratat...*, op. cit., ed. a 4-a, p. 13; S. Popa, op. cit., p. 9; C. Gheorghe, *Drept comercial român*, Ed. C.H. Beck, București, 2013, p. 22.

⁵ Șt. Mihăilă, A.-D. Dumitrescu, op. cit., p. 3; St.D. Cârpenaru, *Tratat...*, op. cit., ed. a 4-a, p. 24; V. Nemeș, op. cit., p. 12.

Se impune să enumerăm aici Legea societăților nr. 31/1990, Legea nr. 26/1990 privind registrului, comerțului cu modificările și completările ulterioare, O.U.G. nr. 44/2008 privind desfășurarea activităților economice de către persoanele fizice autorizate, întreprinderile individuale și întreprinderile familiale, cu modificările ulterioare, Legea nr. 85/2014 privind procedurile de prevenire a insolvenței și de insolvență.

Uzanțele și principiile generale ale dreptului – reglementate în art. 1 Cod civil, uzanțele se aplică pentru situațiile neprevăzute de lege, iar în lipsa uzanțelor, dispozițiile legale privitoare la situații asemănătoare.

Principiile generale ale dreptului constituie, de asemenea, izvoare ale dreptului comercial și putem enumera aici: principiul libertății, al egalității în fața legii sau principiul respectării proprietății.

II. PROFESIONISTUL COMERCIANT

II.1. Noțiunea de profesionist

Unificarea normelor de drept privat a avut ca efect dispariția distincției clasice dintre dreptul civil și dreptul comercial. Înlocuirea noțiunii de comerciant cu aceea de profesionist a condus la o serie de confuzii în practică, confuzii ce urmează a fi clarificate pe cale doctrinară. Distincția comercial-civil se realizează prin raportare la calitatea de profesionist sau non-profesionist a părților implicate în raportul juridic. În acest context, se impune analizarea concretă a raporturilor juridice specifice profesioniștilor, a statutului juridic al acestora și a particularităților obligațiilor care iau naștere din exploatarea unei întreprinderi, precum și în ce măsură prevederile Codului comercial au fost extinse de noua legislație civilă pentru toate categoriile de profesioniști, indiferent dacă în exercitarea activității lor urmăresc sau nu obținerea unui profit.

Codul civil în vigoare reprezintă „dreptul comun pentru toate domeniile la care se referă litera sau spiritul dispozițiilor sale”¹. Prin abrogarea Codului comercial, distincția care se realiza în mod clasic între raporturile civile și raporturile comerciale a dispărut, consacându-se, așa cum reiese și din Expunerea de motive cu privire la proiectul Legii nr. 287/2009², „diferențieri de regim juridic în funcție de calitatea de profesionist, respectiv non-profesionist a celor implicați în raportul juridic obligațional”.

Art. 7 din Codul comercial considera comerciantul ca fiind „cel care face fapte de comerț, având comerțul ca profesiune obișnuită și societățile comerciale”. Cod civil actual și legea sa de punere în aplicare aduc o abordare nouă, redefinind noțiunea de comerciant așa cum este redată de art. 1 din Legea nr. 26/1990³ și de art. 1 din Legea nr. 31/1990. Astfel, art. 8 din Legea nr. 71/2011 reglementează noțiunea de „profesionist” prevăzută la art. 3 din Codul civil, aceasta desemnând „categoriile de comercianți, întreprinzători, operatori economici, precum și orice alte persoane autorizate să desfășoare activități economice sau profesionale, astfel cum aceste noțiuni sunt prevăzute de lege, la data intrării în vigoare a Codului civil”.

În art. 6 din legea de punere în aplicare a Codului civil se precizează faptul că referirile la comercianți din cuprinsul actelor normative aplicabile la data intrării în vigoare a Codului civil se consideră a fi făcute la persoanele fizice sau, după caz, la persoanele juridice supuse înregistrării în registrul comerțului, potrivit prevederilor art. 1 din Legea nr. 26/1990 privind registrul comerțului⁴.

---

¹ Art. 2 alin. (2) C. civ.

² Disponibilă pe www.juridice.ro/wp-content/uploads/Cod-civil-expunere-de-motive.doc.

³ Art. 1 alin. (2) definește comercianții ca fiind „persoanele fizice care exercita în mod obișnuit acte de comerț, societățile comerciale, regiile autonome și organizațiile cooperatiste”.

⁴ Art. 1 din Legea nr. 26/1990 prevede faptul că: „Înainte de începerea activității economice, au obligația să ceară înmatricularea sau, după caz, înregistrarea în registrul comerțului următoarele persoane fizice sau juridice:

Codul civil definește în art. 3 alin. (2) profesionistul ca fiind persoana care exploatează o întreprindere, prin exploatarea unei întreprinderi înțelegându-se „exercitarea sistematică, de către una sau mai multe persoane, a unei activități organizate ce constă în producerea, administrarea ori înstrăinarea de bunuri sau în prestarea de servicii, indiferent dacă are sau nu un scop lucrativ”¹.

Concepția monistă de reglementare a raporturilor de drept privat a condus la aplicarea regulilor prevăzute de drept comercial și altor categorii de profesioniști. Distanța ambiguă dintre comerciant și profesionist a creat în practică o serie de confuzii vizavi de posibilitatea folosirii sau nu în continuare a termenului de comerciant, impunându-se o clarificare în acest sens.

II.2. Întreprinderea

II.2.1. Concept. Forme ale întreprinderii

Conform concepției anterioare noului Cod civil, întreprinderea reprezintă „forma de organizare a unei activități economice în mod permanent și sistematic, combinând resurse financiare, forță de muncă atrasă, materii prime, mijloace logistice și informație, pe riscul întreprinzătorului și autorizată să facă fapte de comerț, în scopul obținerii de profit, în condiții de concurență, precum: societățile comerciale, societăți cooperative, persoane fizice care desfășoară activități economice în mod independent și întreprinderi familiale autorizate potrivit dispozițiilor legale în vigoare”².

Art. 3 Cod comercial enumera, cu titlu exemplificativ, următoarele tipuri de întreprinderi, pe care le integra în categoria faptelor de comerț: „orice întreprinderi de furnituri; întreprinderile de spectacole publice; întreprinderile de comisioane, agenții și oficiuri de afaceri; întreprinderile de construcții; întreprinderile de fabrici, de manufactură și imprimerie; întreprinderile de editură, librărie și obiecte de artă, când altul decât autorul sau artistul vinde”.

Codul comercial limita noțiunea de întreprindere la categoria faptelor de comerț obiective în vreme ce nou Cod civil extinde acest concept față de orice activitate cu caracter profesional³.

În noua reglementare civilă nu se poate identifica o definiție clară a noțiunii de întreprindere, Codul civil definind în mod exclusiv doar exploatarea unei întreprinderi în art. 3, relevante fiind clarificările regăsite în legile speciale.

În funcție de scopul obținerii sau nu a unui profit, întreprinderile pot fi clasificate în întreprinderi economice și întreprinderi civile.

---

persoanele fizice autorizate, întreprinderile individuale și întreprinderile familiale, societățile comerciale, companiile naționale și societățile naționale, regiile autonome, grupurile de interes economic, societățile cooperative, organizațiile cooperatiste, societățile europene, societățile cooperative europene și grupurile europene de interes economic cu sediul principal în România, precum și alte persoane fizice și juridice prevăzute de lege”.

¹ Art. 3 alin. (3) C. civ.

² C. Cucu, C. Bădoiu, C. Haraga, *Dicționar de drept comercial*, Ed. C.H. Beck, București, 2011, pp. 325-326.

³ St.D. Cârpenaru, *Tratat...*, *op. cit.*, ed. a 4-a, p. 33.

II.2.2. Întreprinderea economică

O.U.G. nr. 44/2008 caracterizează în art. 2 lit. f) întreprinderea economică drept „activitatea economică desfășurată în mod organizat, permanent și sistematic, combinând resurse financiare, forța de muncă atrasă, materii prime, mijloace logistice și informație, pe riscul întreprinzătorului, în cazurile și în condițiile prevăzute de lege”.

De asemenea, Legea nr. 346/2004 privind stimularea înființării și dezvoltării întreprinderilor mici și mijlocii definește întreprinderea, în art. 2, ca fiind „orice formă de organizare a unei activități economice, autorizată potrivit legilor în vigoare să facă activități de producție, comerț sau prestări de servicii, în scopul obținerii de venituri, în condiții de concurență, respectiv: societăți reglementate de Legea societăților nr. 31/1990, republicată, cu modificările și completările ulterioare, societăți cooperative, persoane fizice autorizate, întreprinzători titulari ai unei întreprinderi individuale și întreprinderile familiale, autorizate potrivit dispozițiilor legale în vigoare, care desfășoară activități economice”.

Aceste prevederi au rolul de a completa Codul civil, în absența unei reglementări exprese, urmând a se face bineînțeles aplicarea art. 8 alin. (2) din Legea nr. 71/2011, care prevede faptul că se impune înlocuirea în toate actele normative în vigoare, expresiile „acte de comerț”, respectiv „fapte de comerț” cu expresia „activități de producție, comerț sau prestări de servicii”¹.

II.2.3. Întreprinderea civilă

Întreprinderea civilă reprezintă o activitate desfășurată în mod organizat, executată de una sau mai multe persoane, pe riscul acestora, în cazurile și în condițiile prevăzute de lege, având ca obiect acte sau fapte juridice cu caracter civil, fără a avea ca scop obținerea unui profit².

Se încadrează aici profesiile liberale, așa cum sunt cele de avocat, medic, notar, executor judecătoresc. Persoanele care desfășoară aceste profesii nu speculează asupra propriei pregătiri profesionale în scopul obținerii unui profit, activitatea desfășurată de către aceștia neavând un caracter economic³.

II.3. Profesionistul comerciant persoană fizică

II.3.1. Regim juridic

Art. 1 din Legea nr. 26/1990 reglementează obligația înregistrării în registrul comerțului, înainte de începerea activității economice, a „următoarelor persoane fizice sau juridice: persoanele fizice autorizate, întreprinderile individuale și întreprinderile familiale, societățile comerciale, companiile naționale și societățile naționale, regiile autonome, grupurile de interes economic, societățile cooperative, organizațiile cooperatiste, societățile

¹ S. Angheni, *Drept comercial. Profesiștii-comercianți*, Ed. C.H. Beck, București, 2013, p. 2.

² St.D. Cârpenaru, *Tratat...*, *op. cit.*, ed. a 4-a, p. 33.

³ V. Nemeș, *op. cit.*, p. 21.